

Közösségi tanulási esélyek és veszélyek az információs társadalomban

Herczegh Judit PHD

Debreceni Egyetem BTK

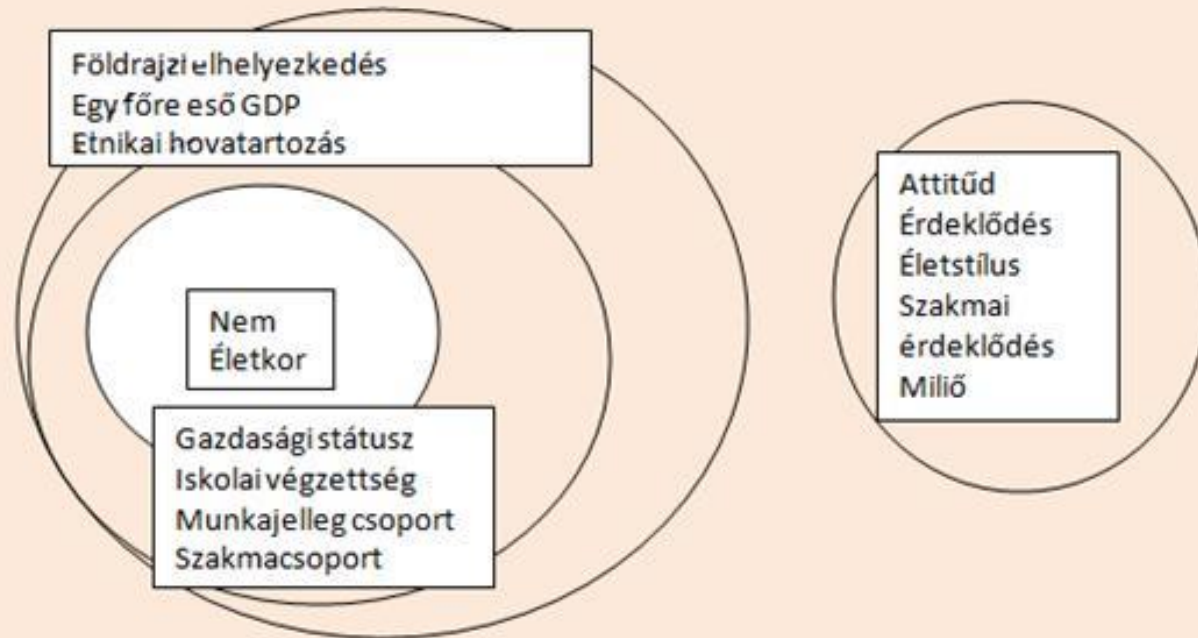
Nevelés és Művelődéstudományi Intézet

- Az infokommunikációs eszközök korunk társadalmi változásaiban fontos szerephez jutnak.
-
- Az információs társadalomban az idő és a tér fogalma új értelmet nyert. A fizikai távolságok már nem jelentenek gátat sem a kommunikáció, sem az adatok áramlásának szempontjából. Az IKT eszközök által formált hálózatok nem csupán fizikálisan kötik össze az egyéneket, de egy társadalmi teret is teremtenek.
 - A család az elsődleges, az iskola pedig a másodlagos szocializációs szintér, így az információs társadalmat tekintjük a harmadik szocializációs közegnek, amelynek nagy előnye - különösen a mostani fiatalok számára - hogy míg az iskola csak tanuló éveink alatt közvetít mintákat és értékeket, addig az információs társadalom a családhoz hasonlóan egy élethosszig tartó formálódást biztosít.

Digitális törésvonalak

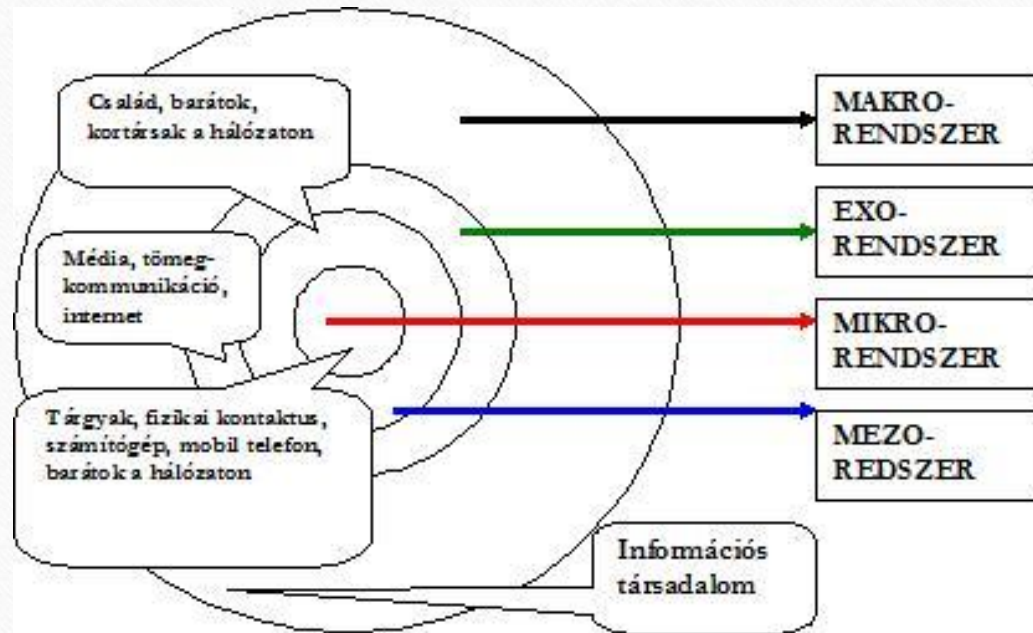
Elsődleges digitális törésvonalak

Másodlagos digitális törésvonalak

- Az elsődleges digitális törésvonalak esetében a következő szegmenseket tudjuk elkülöníteni: *Gazdasági természetű okok*: a térség gazdasági mutatói lokálisan és globálisan egyaránt meghatározóak, *Urbanizáltság szintje*: úthálózatok, településtípus, *Az életkorból és eltérő kultúrából, szocializációs háttérből adódó különbségek*.
- Míg a másodlagos digitális törésvonalak az egyéni sajátosságok körül körvonalazódnak.

Közösségek rendszere az információs társadalomban

Az információs társadalom korszakában olyan új eszközök jelentek meg amelyek megváltoztatják magának a szocializációs folyamatoknak a terét, kiterjesztik azt egy a valós világgal párhuzamosan megjelenő virtuális világba. Új szerepek, újfajta kommunikáció, új kulturális mintázatok, új közösségi tanulási formák jelennek meg és várnak elsajátításra a hálózati társadalomban, amelyben az információ kezelése, terjesztése, birtoklása az első számú szervezőelv. Az egyén társadalmi élete, társas kapcsolatai megkettőződnek és leképeződnek az internet és számítógép világában. Kijelenthetjük, hogy a mostani generáció már részben virtuális térben identifikálódik

Közösségi média – közösségi tanulás

- Danah M. Boyd, Nicole B. Ellison 2007-es Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship c. munkájukban három kritériummal határozzák meg a közösségi hálózatokat: lehetővé teszi az egyéneknek hogy (1) nyilvános vagy félig nyilvános szakosított oldalt hozzanak létre egy behatárolt rendszerben, (2) összekösse azokkal a felhasználókkal, akikkel kapcsolatban vannak (3) megnézhessek és áttekinthessék kapcsolataikat és mások kapcsolatait a rendszerben.
- A közösségi felületek az online agresszorok dédelgetett bölcsőjévé váltak. Azt tapasztalhatjuk, hogy noha az IKT szocializációs ágenssé avanszált, mégis az online felületen történő kéretlen, agresszív vélemény-nyilvánítás virágzó kommunikációs lehetőség.

- Nem csupán a mindennapi, valós kommunikációnak vannak szabályai, az online közeg is életre hívta a maga viselkedési és kommunikációs etikettjét, amely azonban követendő példaként van jelen, a szabály szegőkre adható reakciók lehetőségei korlátozottak és sok esetben kihasználatlanok.

- A közösség által adott szankciók változatosak, de az esetek túlnyomó többségében eredménytelenek.
- Jogi kérdések: szerzői jog, személyiségi jogok, adatok védelme, tulajdon védelme – korlátozott jogi szabályozás, lenyomozhatóság kérdése
- Etikai kérdések

Trolling-jelenség

- Az internetes folklór szerint a név forrása az azonos nevű mitológiai szörny, aki ostoba, de hatalmas erejű. (Herring et al. 2002)
- Az elnevezés a legelfogadottabb elmélet szerint a trolling/trawling nevű tengeri horgászati technikából ered, amely során a horgász a mozgó csónakból vagy hajóból kidobott csalit elhúzza a halak előtt. (Herring et al. 2002)
- A számítógép közvetítette kommunikáció egyik jellegzetes társas identitása, valódi célja a kialakult diskurzus, valamint a közösség bomlasztása, konfliktus generálása, ugyanakkor tudatosan hozza létre fiktív identitását, amely során a közösség hasznos tagjának látszatát kelti. (Hardaker 2010)
- Nehezen definiálható, szubjektív megítélésen alapuló meghatározás. Azok a felhasználók tekinthetők annak, akik sokszor névtelenül, gyakran csoportokba verődve provokatív kommenteket tesznek közzé a közösségi oldalakon, illetve az online média lapjain kifejezetten destruktív célzattal. Konkrét céljaik azonban nehezen meghatározhatóak. (Whitney 2014)
- Céljuk: provokáció, feszültség keltés, ingerlés, erőszak, a kommunikáció megakasztása bármilyen verbális eszköz segítségével.

Eredet

- Az első megnevezés bizonytalan eredetű. Az 1980-90-es években Usenet felhasználók körében vált használttá. (Schwarz 2009, Tepper 2009)
- Az Oxford English Dictionary 1992-ben tesz róla említést. (OED 2006)
- Az 1990-es években a trollkodás egy-egy zárt internetes közösség veterán felhasználóinak módszere volt az újoncok humoros avatására, a negatív, provokatív tartalom csak később társult a kifejezéshez. (Zotti 2000, Tepper 2009)
- Tömeges jelenségként a 2000-res évek végétől számolhatunk vele, ugyanakkor az ítélezési gyakorlatba való beépülése már a 2000-res évek elején megtörtént.

A trollok lelőhelyei

- Politikai oldalak, fórumok
- Vallási/spirituális oldalak, fórumok
- IKT oldalak/fórumok
- Közéleti fórumok
- Ismert személyiségek oldalai
- Tematikus fórumok
- Közösségi oldalak
- Chat szobák/közösségek
- Blogok

Típusai

1. *Provokative troll*: egy feltűnő, érzelmek felkorbácsolására alkalmas üzenettel (amit azonban komoly állításnak vagy kérdésnek álcáz) próbálja felhívni magára a figyelmet.
2. *Reaktive troll*: nem provokál, hanem keres magának egy megfelelő célpontot, és őt támadja szavai, érvei kiforgatásával vagy személyeskedéssel.
3. *Thread breaking troll*: egy fórummotor algoritmusának hibáit kihasználva olyan üzenetet posztol, amely vízszintesen vagy függőlegesen széthúzza az oldalt, nehezítve így annak olvashatóságát. Ez a stratégia alkalmas fórumok megölésére, az ott folyó eszmecsere ellehetetlenítésére.

Metódus

- A trolloknak megvannak a saját tudományos szakértőik
- A tekintélyérveket kedvelik
- Hibás logika/ logikai bukfencek
- Galilei érvek
- Áltudományos megállapítások (Brown 2014)
- Nem helyénvaló tartalmak feltöltése

Módszerek:

Baiting – provokatív csali téma bedobása

Hit-and-run posting – információtartalom nélküli provokáló üzenet

Flame war – értékek, normák provokációja, majd áldozat szerepvállalás

A trollok személyiségpszichológiája

- Buckels et al. (2014) és Bishop (2013) amerikai szakértők kriminálpszichológiai kutatásai az internetes trollokat sötét személyiségjegyekkel rendelkező felhasználókként azonosították, akikhez közel áll a sadizmus, antiszociális viselkedés, valamint machiavellisztikus értékeket vallanak.
- A trollok személyiségét sokszor a hétköznapi életben velük szemben megfogalmazott túlzó elvárások alakítják: a sikeresség. A frusztrációik és kudarc élményeik levezetéseként jelenik meg tulajdonképpen az online kommunikációjuk során a provokáció és agresszió.

A trollok társadalmi hasznosulása

- Gazdasági aktorokként léphetnek fel:

2011 októberében a kínai Taobao Mall webáruház bejelentette, hogy bérleti díjaikat 2012-től öt-tízszerezésre emelik. Erre több mint 40 ezer kereskedő trollkodással adott hangot nemtetszésének, ami a jelek szerint hatásos volt, mert a cég egyelőre elállt a díjemeléstől.

- Civil társadalmi kezdeményezők lehetnek
- Politikai eseményeket generálhatnak
- Vallási nyitás felé orientálhatnak
- Rámutatnak a közösségi kommunikáció veszélyeire
- Érték és norma védő funkciókat hívhatnak életre

Fellépés a trollokkal szemben

- Egyéni felhasználók esetében: „Ne etesd a trollt”

Az egyetlen lehetséges megoldás a figyelmen kívül hagyás, valamint az oldal üzemeltetőjének illetve adminisztrátorának tett bejelentés.

- Az oldal adminisztrátorának felelőssége bejelentés alapján az eset kivizsgálása és a troll eltávolítása/kizárása.
- Hozzászólások korlátozása, anonim felhasználók tiltása.
- Jogi aktusok

Veszélyek

- Gazdasági/politikai célú image rombolás (fizetett troll)
-
- Minden online profittal rendelkező internethasználó áldozattá válhat. (Cassidy 2011)
 - Natasha MacBryde – Sean Duffyt 18 hét börtönbüntetésre ítélték közösségi oldalakon posztolt hozzászólásai miatt, miután a 15 évesen öngyilkosságot elkövető lányon gúnyolódott.
 - Hayley Bates – MP Karen Bradley trollkodása a brit parlamentig jutott, miután a Facebookon az autóbalesetben elhunyt 17 évesen gúnyolódott.
 - Jade Goody – Colm Cosst 18 hét börtönbüntetésre ítélték, miután obszcén üzeneteket küldött az elhunyt Big Brother-sztár emlékére létrehozott Facebook-oldalon, és több más, elhunytak emlékére készült közösségi oldalon.

Az amerikai Igazságügyi minisztérium jelentése alapján (2015)

Internetes zavarkeltésért,
provokációért elítélek száma

2004	143
2014	1209

Köszönöm a figyelmet!

herczegh.judit@arts.unideb.hu